

Forsvarsministeriet
Holmens Kanal 9
1060 København K

Sendt til: fmn@fmn.dk med kopi til fsl@fmn.dk

Ang. nr. 2024/009491

25. marts 2025

Høringssvar over ændring af lov om FE, lov om beskyttelse af whistleblowere og lov om Udvalget vedrørende Efterretningstjenesterne

Danske Advokater mener, at:

- Lovforslagets § 3, stk. 5 og 6 bør præciseres. Det bør formuleres klart og tydeligt, hvad der udgør "indledende undersøgelser" og hvad der har "afgørende betydning".
- Det bør pålægges Forsvarets Efterretningstjeneste at orientere Efterretningsnævnet, når "tilfældighedsfund" anvendes, så nævnet har indsigt i omfanget af anvendelsen af "tilfældighedsfund".

Danske Advokater takker for muligheden for at afgive høringssvar. Dette høringssvar er udarbejdet i samarbejde med Danske Advokaters fagudvalg databeskyttelse.

Overordnede bemærkninger

I takt med at samfundet ændrer sig og teknologien udvikler sig, opstår der nye muligheder for bekæmpelse af kriminalitet. Danske Advokater støtter op om, at nye muligheder for kriminalitetsbekæmpelse bør forfølges og undersøges, men lægger vægt på, at det er afgørende, at dette sker med respekt for bl.a. privatlivets fred. Danske Advokater finder, at i en tid, hvor borgerne lever en stadig større del af deres hverdag i en digital ramme, så er det afgørende, lovgivningen følger med, og sikrer en passende balance mellem på den ene side retten til at have et privatliv i fred for overvågning fra samfundets side, og på den anden side samfundets behov for dataindsamling f.eks. af hensyn til den nationale sikkerhed.

Danske Advokater finder det i den forbindelse helt centralt, at lovgivningen f.eks. om Forsvarets Efterretningstjeneste er klar og utvetydig, sådan at der sættes klare (og håndhævelige) regler op for FE's aktiviteter, og sådan at alle berørte personer har mulighed for at have en forudgående viden om den dataindsamling, som man kan blive genstand for.

Menneskerettighedsdomstolens to domme, som udgør den centrale begrundelse for lovforslaget, viser netop, at domstolen har fundet det nødvendigt at skærpe kravene til medlemsstaternes lovgivning og kontrolsystem, givet samfundets digitalisering.

Danske Advokater kan tiltræde høringssvaret af 28. februar 2025 fra Dansk Institut for Menneskerettigheder.

Generelle bemærkninger

I tillæg til de bemærkninger, som er afgivet fra Dansk Institut for Menneskerettigheder finder Danske Advokater, at lovforslagets § 3, stk. 5 og 6 bør tilpasses.

Det følger af lovforslagets § 3, stk. 5 og 6, at FE – modsat udgangspunktet i lovforslagets § 11 - uden forudgående tilladelse må foretage bulkindsamling som led i "indledende undersøgelser". Endvidere må FE anvende "tilfældighedsfund" fra det pågældende data, hvis tilfældighedsfundet har "afgørende betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver".

Danske Advokater finder, at lovforslagets § 3, stk. 5 og 6 er for vagt formuleret, og at bestemmelserne i deres nuværende formulering ikke giver den nødvendige klarhed og forudsigelighed.

Lovforslaget giver alene en vag beskrivelse af, hvad der er "indledende undersøgelser" henholdsvis har "afgørende betydning". Dette bør efter Danske Advokaters opfattelse være beskrevet langt klarere.

Dertil kommer, at lovforslaget ikke pålægger FE at orientere Efterretningsnævnet, når sådanne "tilfældighedsfund" anvendes, uanset den manglende forudgående godkendelse af bulkindhentningen, jf. modsætningsvist princippet i § 11, stk. 5 om efterfølgende forelæggelse ved bulkindhentning uden forudgående tilladelse.

Danske Advokater anbefaler, at FE som minimum bør pålægges i disse situationer at orientere Efterretningsnævnet inden for en kortere frist, sådan at nævnet altid har indsigt i omfanget af anvendelsen af disse "tilfældighedsfund". Det vil være en bedre, og mere korrekt løsning, hvis anvendelsen af disse "tilfældighedsfund" blev gjort til genstand for den samme efterfølgende godkendelsesprocedure, som er foreslået i lovforslagets § 11, stk. 5.

Afsluttende bemærkninger

Danske Advokater står gerne til rådighed for uddybende spørgsmål eller dialog.

Med venlig hilsen

Nikoline Sneholt

Juridisk konsulent